

Rapport nr. 7/93

Virksomhedsplan 1993-94 Nivå 1

NB: Dette er et skannet og OCR-behandlet dokument.
Teksten er derfor ikke korrekturlæst og rettet.
Det er billedet af teksten som er korrekt, ikke den kopierbare
teksten.

FYLKESMANNEN I HEDMARK

HEDMARK FYLKESHUS - 2300 HAMAR
TELEFON 62 51 44 00 - TELEX 21 623 - TELEFAX 62 51 45 57

Rapport

Tittel: Virksomhetsplan 1993 - 94. Nivå 1 + rapport pr. 1. mai 1993	Rapport nr.: 7/93
	Dato: 1. mai 1993
Forfatter(e):	Antall sider: 42
Prosjektansvarlig: Olav Høiås	ISSN-nr: ISSN 0802-7013
Finansiering:	ISBN-nr: ISBN 82-7555-028-9

Sammendrag:

Versjon 2 av VP 93 er en justert utgave, hvor direktoratenes kommentarer til versjon 1 av VP 93 er behandlet, samt at MVA's miljøinnsats er korrigert noe i samsvar med de budsjettmidler som er tildelt. Dessuten er det tatt inn en samlet ressuroversikt fordelt på innsatsområder.

I versjon 2 er det også gitt en prøve på direkte rapportering i forhold til VP's resultatmål. I reell ressursbruk er det inkludert overtid, mens sykmeldinger og permisjoner ikke er tatt med.

Det er brukt mere tid enn opprinnelig planlagt til Aksjon Vanmiljø, SKAP-ordningen generelt, rovviltforvaltning (spesielt informasjon) og kulturlandskap de fire første måneder. Dette har gått på bekostning av arbeide med friluftslivssaker, vern og forvaltning av områder, strategisk plan for overvåking og samordning av tverrgående og internadministrative saker.

Selv om ressursbruken er omprioritert første del av året, antas det allikevel å være mulig å nå resultatmålene ved årets utgang. Enkelte tiltak og delmål blir forsinket gjennom året.

Det er stort gap mellom forventninger/pålagte oppgaver og ressurstilgang fra sentrale myndigheter, spesielt innen rovviltforvaltning og avfall.

4 emneord:

Miljøvern, forvaltning, administrasjon, virksomhet

Referanse:

Høiås, Olav m.fl.: Virksomhetsplan 1993-94. Fylkesmannen i Hedmark, miljøvernavdelingen, rapport nr. 7/94, 42 sider.

INNHALDSFORTEGNELSE

GENERELT	4
1. MVA's rolle.....	4
2. Virkemidler.....	4
3. Miljø og sysselsetting.....	5
4. Intern organisasjon/virkemidler/redskaper.....	5
4.1 Organisasjonsutvikling	5
4.2 EDB.....	5
4.3 Informasjon	7
5. Ressursbruk/ rammebudsjett 1993.....	7
Økonomi.....	7
Nye stillinger.....	8
Ressursoversikt - plan og status	9
INNSATSOMRÅDER.....	10
2. Vern og forvaltning av områder	10
3. Viltforvaltning	11
3. Viltforvaltning	12
3. Viltforvaltning	13
4. Miljøovervåking - Naturens tålegrenser - Klimaendringer.....	14
5. Ferskvannsfisk.....	15
7. Naturinngrep.....	16
8. Kulturlandskap	20
9. Friluftsliv.....	21
10. Klimaendringer.....	22
12. Lokal luftforurensning og støy.....	23
13. Miljøgifter	26
14. Overgjødsling.....	27
15. Inngrep og arealbruk i vannmiljøene	30
16. Akutt olje- og kjemikalieforurensning	33
18. Avfall og gjenvinning	34
19. Spesialavfall/bilvrak	37
20. Tverrgående oppgaver	39
Andre faglige oppgaver.....	41
Interne oppgaver.....	42

GENERELT

Fylkesmannen i Hedmark, Miljøvernavdelingen (MVA) vil som statlige miljøvernmyndigheters representant på regionalt nivå, ivareta nasjonalt viktige miljøoppgaver overfor og i samarbeide med andre regionale sektormyndigheter, kommunene, næringer, industri og allmenhet. En god mulighet ligger i å utnytte MIK-reformen på en aktiv og hensiktsmessig måte.

I samsvar med Miljøverndepartementets (MD), Direktoratet for Naturforvaltnings (DN), Statens Forurensningstilsyns (SFT) og Riksantikvarens (RA) retningslinjer, planlegger MVA virksomheten innenfor 15 av de 19 faglige innsatsområder. Innsatsområdene 1, 6, 11 og 17 inngår ikke som egne temaer i MVA's virksomhetsplan 93(VP 93).

Spesiell vekt er lagt på følgende temaer i 1993:

- Artsmangfold
- Vern og forvaltning av områder
- Friluftsliv
- Avfall og gjenvinning (inkl.spesialavfall)
- Nordsjøavtalen

Dessuten skal Miljøvern i kommunene (MIK) prioriteres.

Innsatsområdene er knyttet opp mot de 5 hovedutfordringene i MVA's strategiske plan for Hedmark. Dette er synliggjort ved at hvert innsatsområde innledes med nasjonale miljømål, som kobles til utfordringer i Hedmark, og munner ut i resultatmål og ressursbruk.

Kryssmatrisen hovedutfordringer/innsatsområder er utelatt fordi den ikke vil gi fullstendig bilde av virksomheten. 4 av 5 hovedutfordringer i strategisk plan for Hedmark er geografisk definert, og vil derfor ikke kunne kobles mot tematiske innsatsområder på en lettfattelig måte.

Strategisk plan for Hedmark fylke 1990-94 skal revideres i 1993.

1. MVA's rolle

Som statlige miljøvernmyndigheters representant på fylkesnivå, vil MVA legge vekt på å spille en pådriverrolle slik at miljøhensyn innarbeides i all samfunnsplanlegging. Herigjennom vil MVA initiere konkrete prosjekter og medvirke i planlegging og tiltak under andres ansvar. Mere konkret betyr dette at MVA vil bidra til å utvikle det lokale miljøvernarbeidet ved å

- formidle viktige nasjonale og regionale miljøutfordringer og -mål
- bidra til å bygge opp innsikt og kompetanse i kommunene
- bidra til å utvikle samarbeidet med frivillige organisasjoner
- bidra til at miljøvernlederen i kommunene kan bygge opp et effektivt faglig nettverk/støtteapparat
- initiere samlinger for politikere, administrasjon og miljøvernleder i kommunen.
- utføre forvaltningsoppgaver i samsvar med retningslinjer fra departement og direktorater.

2. Virkemidler

MVA har de siste par årene prioritert bruk av de mulighetene plan- og bygningsloven gir til å fremme miljøvernensyn tidlig i planprosesser og lagt særlig vekt på innspill i kommuneplanprosesser. I 1993 vil MVA opprettholde bruk av plan- og bygningsloven som et sentralt virkemiddel for å ivareta miljøvernensyn ved planlegging av areal- og ressursbruk. MVA's medvirkning skal være forankret i nasjonale/regionale miljømål.

Myndighetsutøvelse etter lover og forskrifter, med spesiell mulighet i delegering, vil bestandig være et virkemiddel. Profilen i myndighetsutøvelsen skal imidlertid være slik at den enkelte i samfunnet aksepterer og innretter seg etter de rammer som er gitt.

Statlige tilskuddsmidler skal benyttes mest mulig miljø-/kostnadseffektivt.

Videre vil MVA intensivere informasjon og veiledning for å styrke miljøvernarbeidet og aktivt bruke informasjon for å nå mål.

3. Miljø og sysselsetting

MVA vil følge opp Regjeringens satsing på økt sysselsetting og bidra til en best mulig koordinering og effekt av ekstraordinære tiltak med miljøsysselsettingsmidler.

4. Intern organisasjon/virkemidler/redskaper

4.1 Organisasjonsutvikling

Utfordringer for 93 vil være å fullføre organisasjonsutviklingen i samsvar med de mål som er satt, herunder:

- få effekt av seksjonsinndelingen/omorganiseringen
- videreutvikle "Vi-kultur"
- følge opp embetets personalpolitikk
- oppdatere beredskapsplan for uforutsette saker/aksjoner
- personlig og faglig utvikling

4.2 EDB

MVA skal delta aktivt i datasamordningen med MD, direktorater og fylkesmannsembetet (herunder SK) for å utnytte de muligheter dette gir i å få en rasjonell og høy kvalitet på saksbehandlingen. MVA vil derfor legge vekt på å:

- føre felles politikk mht. utviklingsverktøy
- øke den generelle EDB-kompetanse i forbindelse med saksbehandling
- vedlikeholde/øke spesiell EDB-kompetanse for ressurspersoner
- legge nytt kabelnett i avdelingen (utført pr. 1.5.1993)

Avdelingen har følgende EDB-strategi:

Hovedstrategier

- *EDB skal være et verktøy i avdelingens arbeid, for å sikre høy kvalitet, rasjonell virksomhet og god ekstern og intern informasjon.*
- *Avdelingen skal, innenfor prioriterbare ressurser, bidra med data til nasjonale EDB-systemer som inngår i MD/DN/SFTs virksomhet, eller som for øvrig prioriteres som en del av avdelingens virksomhet.*

- *Med bakgrunn i avdelingens sentrale stilling i miljøvernforvaltningen i fylket, skal avdelingen være en ledende EDB-bruker på disse felt, og i samarbeid med sentrale myndigheter og kommuner bidra til enhetlige og gode løsninger for miljødata innenfor avdelingens arbeidsområder.*
- *Avdelingen skal, innenfor prioriterte ressurser, ta initiativ og bidra til å koordinere etablering av systemer og rutiner for kommunale miljødata, og etter nærmere prioritering foreta sammenstilling av disse på fylkesnivå.*

Delstrategier

- Avdelingen skal anskaffe og bruke grunnleggende databaser nødvendig for arbeidsoppgaver som prioriteres i virksomhetsplanen.
- Etablering av databaser forutsetter at det også legges opp til å reservere tilstrekkelige fremtidige ressurser til nødvendig vedlikehold.
- Gjennom valg og oppgradering av programverktøy og intern opplæring skal alle ansatte ved avdelingen ha tilgang på (og kunne benytte) basisprogramvare (tekstbehandling, regneark, databaser) på en måte som er rasjonelt i forhold til aktuelle arbeidsoppgaver.
- Enkelte ansatte skal ha inngående kjennskap til aktuelle basisprogrammer, med sikte på "tyngre" oppgaver og intern støtte til andre brukere.
- Avdelingen skal anskaffe og bruke nødvendig verktøy for bearbeiding og presentasjon av informasjon (WinMapSQL).
- Bearbeiding og presentasjon av data ved hjelp av tyngre verktøy, som geografiske informasjonssystemer (GIS), skal evt. gjennomføres i samarbeid med fylkeskartkontoret eller annen ekstern bistand.
- Avdelingen skal ta i bruk de standardregistre og saksbehandlersystemer som anskaffes/utvikles av sentrale myndigheter når registrene er nødvendige for prioriterte nasjonale behov, og ellers når det etter konkret vurdering finnes rasjonelt for arbeidet i Hedmark.
- Miljøvernavdelingen skal som ledd i ekstern informasjon etablere og holde oppdatert en EDB-basert miljøstatus for Hedmark.
- Utstyrevalg og organisering av EDB-drift skal ivareta nødvendige hensyn til driftssikkerhet.

Tiltaksmål

- Anskaffe og ta i bruk kartpresentasjonssystemet WinMapSQL så snart dette foreligger (sommeren 1993).
- Anskaffe og ta i bruk vassdragsregisteret når dette foreligger i Windowsbasert versjon (april/mai 1993).
- Status for arbeidet med miljødata i kommunene skal kartlegges i nødvendig grad. Ut fra en statusoversikt skal det legges opp en nærmere strategi for EDB-innsatsen overfor kommunene.
- SQL-server med nødvendig programvare settes i drift sommer/høst 1993.
- Ta i bruk Naturbase når denne er installert, høsten 1993.
- Oppgradering av grunnleggende programvare vurderes straks når nye versjoner kommer.
- For basisprogramvare skal normalt norsk versjon velges.
- LIBSYS gjøres tilgjengelig for saksbehandlerne så snart basen er tilstrekkelig oppdatert for oppslag/søk.
- FMVAs arkivsystem gjøres tilgjengelig for saksbehandlerne for oppslag av saks- og dokumentnr. og for aktuelle søk.
- FMVA tilknyttes MD-nettverket. Det interne systemet settes i stand slik at det fungerer fullt tilfredsstillende for alle brukere. Ytterligere oppgradering vil inntil videre bare være aktuelt på enkeltmaskiner med særlige ressurskrevende bruk.
- Anskaffelse av ny programvare skal følges opp med nødvendig opplæring.
- Tiltak for videre opplæring i etablert programvare vurderes, og evt. gjennomføres etter behov.

4.3 Informasjon

MVA vil bruke informasjon som virkemiddel for å nå mål, og skal på en lettfattelig og klar måte

- formidle statlig miljøvernpolitikk
- informere om miljøtilstanden og årsaker til utviklinger av denne
- påpeke konsekvenser av planer/tiltak
- gi positiv miljøinformasjon som viser at miljøvernarbeidet nytter.

Derfor vil MVA delta i fylkesmannsembetets arbeid med å

- videreutvikle plansystem for informasjonsvirksomheten med spesiell vekt på målgruppeanalyse
- utvikle hensiktsmessige informasjonsrutiner mot målgrupper
- videreutvikle intern informasjon med vekt på
 - * bedre rutiner mellom faggrupper og nivåer
 - * informasjonsopplæring og motivasjon (Alle skal være informatører)
 - * bidra til å styrke internkulturen

Av konkrete informasjonsoppgaver skal MVA bidra til å

- utvikle og bygge opp naturinformasjonssenter i tilknytning til Norsk Skogbruksmuseum (NSM) i Elverum innen utgangen av 1995. 1. etappe skal åpnes innen 1.08.93 (før jakt- og fiskedagene 93)
- utvikle og bygge opp informasjonssenter om Glomma på nasjonalt nivå ved NSM, Elverum. Fullføres innen utgangen av 1994.
- Fullføre miljøinformasjonsutstillingen i OL-hallen (Vikingskipet) på Hamar. Utstillingen skal nå internasjonale målgrupper og skal profilere Norge som miljønasjon med hovedtema - Mjøs før, under og etter Mjøsaksjonen. Ferdigstilles til VM på sykkel 93 og OL 94.
- Synliggjøre det miljøinformasjonsmateriellet MVA besitter

5. Ressursbruk/ rammebudsjett 1993

Økonomi

De foreløpige budsjetttrammene for avdelingen i 1993 er satt til kr.3.090.000 på post 01, og kr. 1.501.000 på post 11. I tillegg kommer kr.75.000 til lønnsutgifter i forbindelse med kalkingsprosjekter og videreføring av ordningen med en inntektsfinansiert prosjektstilling.

Når det gjelder post 01, går det fram av kommentarene at Hedmark vil få supplert sitt lønnsbudsjett etter retningslinjene som er beskrevet i departementets brev av 15.09.92. MVA tar dette til etterretning og sender nå i egen ekspedisjon til departementet oversikt over lønnsmessige merutgifter som følge av ansettelse av seksjonsledere. Departementet vil samtidig bli underrettet om hvilke stillingshjemler som kan inndras. MVA gjør ellers oppmerksom på at en av de ansatte har fått lønnsopptrykk ved de lokale forhandlingene høsten 1992. Samme person vil fra 1.januar 1993 også få et ordinært lønnsopptrykk. MVA forutsetter at budsjetttrammen blir utvidet tilsvarende.

Under post 11, budsjetterer MVA med driftsutgifter på kr.751.000 (reiseutgifter m.v., drift/vedlikehold av EDB-utstyr/programvare, analyseutgifter, andre driftsutgifter og småprosjekter). De øvrige kr.750.000 er planlagt brukt til ulike prosjekter. Den foreslåtte fordelingen av disse midlene går fram av beskrivelsen av de enkelte innsatsområdene. For enkelte innsatsområder med delområder er det angitt større behov enn de tildelte rammer og det vises til egen liste over prioritering 1406.11.

Fylkesmannen bekrefter at den inntektsfinansierte prosjektstillingen i forbindelse med "Pilotprosjekt om avfall og gjenvinning i Hedmark og Oppland" skal videreføres i 1993.

De oppgitte ukeverk innenfor de enkelte innsatsområdene omfatter faste stillinger. I oversikten Interne oppgaver (se bakerst) inngår avdelingsleder med 44 ukeverk. Videre inngår kontorstab med 110 ukeverk (2 1/2 årsverk) som finansieres over AD's budsjett.

Engasjerte personer finansieres innenfor de oppgitte budsjettsummer for det aktuelle innsatsområde.

Nye stillinger

Til SFT's spørsmål om hvilke oppgaver som ville blitt prioritert dersom mere ressurser tilføres, vises spesielt til innsatsområdene 18 Avfall og 19 spesialavfall. Selv om MVA prioriterer disse innsatsområdene sterkere enn før, vil en ekstra innsats her kunne løse bl.a. kildesortering mye raskere. Dette er oppgaver som krever tett oppfølging, og grunnlaget er nå lagt gjennom avfallsplanen for Hedmark og Oppland som ble ferdig i des.92.

Følgende behov for ekstra ressurser er nedfelt i VP (synliggjort innenfor innsatsområdene):

- 18 Avfall og gjenvinning	15 ukeverk (93)	(mer enn 15 ukev. i 94)
- 19 Spesialavfall	23 ukev. (93)	(ca 16 ukev. i 94)

I tillegg er det stort behov for ekstra innsats innen overgjødsling, og det vises til vedlagte utdrag av VP 93 - nivå 2, der rubrikk a angir behov og b prioritert innsats.

Innenfor DN's arbeidsfelt er virksomhetsplanen basert på eksisterende stillingshjemler og forventede budsjettmidler. Ved økt ressurstilgang vil uløste oppgaver kunne tas opp, (f.eks. utarbeiding av en samlet forvaltningsplan for verneområder og sikrede friluftsområder, systematisering og integrering av kulturlandskapskunnskap i plansammenheng) og andre oppgaver (f.eks. gjennomføring av verneforslag, etablering av naturinformasjonssenter) vil kunne løses raskere enn planlagt.

Ressursoversikt - plan og status

Ressursoversikt 1993 fordelt på innsatsområder + resultat pr. 1. mai 1993

Arbidsområde	Sum (ukev.)		Budj. 1000 kr.		Herav 1.406		Resultatvurdering ("Avviksforklaring")
	P	R	P	R	P	R	
1 Biologisk mangfold							
2 Vern og forvaltning av områder	43	9	1.170			175	
3.1 Viltforvaltning, rovvilt	18	11	1.140			140	
3.2 Viltforvaltning, villrein	3	0	66				
3.3 Viltforvaltning, øvrig viltforvaltning	22	8	2.663			1.017	
4 Miljøovervåking, naturens tålegrenser, klimaendringer	1	0					
5 Ferskvannsfisk	40	13	1.920			145	
6 Kyst og marin naturforvaltning							
7.1 Naturinngrep, vassdragsforvaltning	41	15	53			53	
7.2 Naturinngrep, areal og landskap	40	14					
7.3 Naturinngrep, skog	10	3	175			175	
7.4 Naturinngrep, motorferdsel i innmark	5	3					
8 Kulturlandskap	23	13	300			130	
9 Friluftsliv	20	4	900			666	
10.1 Klimaendringer. Energi og transport	1	0					
11 Forsuring							
12.1 Lokal luftforurensning og støy. Samferdsel	2	1					
12.2 Lokal luftforurensning og støy. Støy fra skytebaner	1	0					
12.3 Lokal luftforurensning og støy. Asfalt og pukkverk	1	0					
13 Miljøgifter	2	0					
14.1 Overgjødsling. Kommunale utslipp og spredt bebyggelse	34	18	100				
14.2 Overgjødsling. Næringsmiddelindustri	3	1					
14.3 Overgjødsling. Landbruksforurensning	33	9	20			20	
15.1 Inngrep og arealbruk i vannmiljøene. Miljø mål for vannforekomstene	3	0					
15.2 Inngrep og arealbruk i vannmiljøene. Vassdragsreguleringssaker	2	0					
15.3 Inngrep og arealbruk i vannmiljøene. Landbruksforurensning	3	1					
16 Akutt olje- og kjemikalieforurensning	3	2					
17 Helseskadelige stoffer og produkter							
18.1 Avfall og gjenvinning. Kommunalt avfall	14	2	50				
18.2 Avfall og gjenvinning. Kloakkslam	9	3	160				
18.3 Avfall og gjenvinning. Landbruk	9	1	50			50	
19.1 Spesialavfall/bilvrak. Spesialavfallssystemet	7	3	35			35	
19.2 Spesialavfall/bilvrak. Etterlatt spesialavfall/opprydding	2	0					
20.1 Tverrgående oppgaver. Konesjonsbehandling og kontroll	0	1					
20.2 Tverrgående oppgaver. Overvåkning av forurensningstilstanden	6	1	399			87	
> Andre faglige oppgaver	34	8					
> Interne oppgaver	238	92					
> Sum	673	237	9.201	0	2.693	0	

P Plan

R Resultat

INNSATSOMRÅDER

2. Vern og forvaltning av områder

- **OVERORDNET MILJØMÅL:**
 - Verne et representativt utvalg av typiske, produktive og sjeldne naturtyper og vakre landskap.
 - Bevare det biologiske mangfoldet i det naturlige plante- og dyrelivet
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Verne og forvalte et utvalg representative områder av ulike naturtyper i Hedmark med særlig vekt på å sikre levedyktige bestander av våre ville planter og dyr.*
- **STATUS:** *3 nasjonalparker, 52 naturreservater, 10 naturminner og 2 landskapsverneområder er opprettet. Verneplaner for barskog, edellauvskog og myr er under behandling.*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *Skape forståelse for behovet for naturvern, gjennomføre tematiske verneplaner, medvirke til raske erstatningsoppgjør og gjennomføre en rasjonell forvaltning.*

MVA'S RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> • Bistå DN i avsluttende arbeid med verneplan for barskog. • Oversende verneplan for edellauvskog til DN innen 1.7.1993. • Oversende verneplan for myr til DN innen 1.7.1993. • Påbegynne arbeid med forslag til utvidelse av Femundsmarka og Gutulia nasjonalparker. • Påbegynne arbeid med forslag til opprettelse av Forelhogna nasjonalpark. • Avslutte erstatningsoppgjør for 6 av de 12 gjenværende kvartærgeologi- områdene. • Gjennomføre erstatningsoppgjør for 5 barskogområder. • Utarbeide forenklet forvaltningsplan for Femundsmarka. • Påbegynne arbeid med forvaltningsplan for Femundsmarka. • Produsere og sette opp informasjonstavler for samtlige kvartærgeologiområder. • Gjennomføre oppsyn i verneområdene etter ny modell. • Gjennomføre skjøtsel i Rotlia og Steinsodden naturreservater. • Utarbeide materiell til naturinformasjonssenter med sikte på åpning 1.8.1993. • Utarbeide skjøtelsplan for Åkersvika naturreservat. 	Under arbeid Under arbeid Under arbeid Planlagt 4. kvartal Planlagt 4. kvartal Under arbeid Planlagt 3.-4. kvartal Planlagt 4. kvartal Planlagt 4. kvartal Under arbeid Utført Under arbeid Forprosjekt foreligger, åpning forskyves til vår 1994 Planlagt 4. kvartal	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 43 Kostnader/finansiering: 1406.11 - kr 175 000,- (naturinformasjonssenter) 1427.11.5 - kr 590 000,- 1427.31.1 - kr 160 000,- 1427.50 kr 245 000,-	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 9 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER Arbeidet med utvidelse og opprettelse av nasjonalparker forutsetter Stortingets behandling av og tilslutning til St. meld. 62 i vårsesjonen 1993. Arbeidet med verneplan for barskog forutsetter at DNS framdriftsplan overholdes.		

3. Viltforvaltning

3.1 Rovvilt

- **OVERORDNET MILJØMÅL:**
 - Sikre viltets leveområder mot økt fragmentering og kvalitetsforringelse
 - Forvalte viltbestandene slik at både det biologiske mangfoldet og en vedvarende stor produksjon sikres.

- **UTFORDRINGER I HEDMARK:**
 - Sikre levedyktige bestander av våre rovviltarter
 - Minimalisere konfliktene i forhold til andre interesser, særlig bufeinteressene

- **STATUS:**
 - Alle de fire store rovviltartene forekommer i Hedmark. En reproduserende familiegruppe av ulver har sitt leveområde i grensetraktene mellom Värmland og Hedmark. Sentrale og østlige deler av Hedmark er ett av fire områder i Norge hvor bjørnen viser stor aktivitet og hvor reproduksjon er sannsynlig. "Dovre - Snøhettastammen" av jerv berører fjellområdene nordvest i fylket. Hedmark har vært og er en del av hovedutbredelsesområdet for gaupe.
 - Antall sauer og lam erstattet for tatt av fredet rovdyr har variert fra 762 i 1986 til 1619 i 1991.

- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:**
 - Viktigste utøvende rolle i forvaltningen, blant annet: Etablere godt samarbeid med landbruksmyndigheter, næringsorganisasjoner og organisasjoner, utvikle lokalt kontaktnett for bestandsregistrering og skadedokumentasjon og informere om rovviltets biologi og atferdsmønster

MVA'S RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> • Gjennomføre den lokale/regionale del av prosessen med fastsetting av grenser for kjerneområdene innen 1.6.1993. • Etablere lokale kontaktnett for bestandsregistrering og skadedokumentasjon innen 1.5.1993. • Etablere et formalisert samarbeid med landbruksmyndighetene om forebyggende tiltak og fremme søknader om midler til prosjekter innen 1.2.1993. • Sørgе for at databasen "Rovbase" gjøres operativ innen 1.6.1993. • Utarbeide plan for informasjon og samarbeid med andre myndigheter i større akutte skadetilfeller. • Utarbeide forvaltningsplan for rovviltforvaltningen innen 1. oktober 1993. • Gjennomføre erstatningsoppgjør for rovviltskader i 1993 innen 1.12.93. 	Under arbeid Utført Utført Forsinket Under arbeid Under arbeid Planlagt 4. kvartal	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Gjennomføring av erstatningsoppgjør for rovviltskader i 1992 må gjøres i løpet av 1. kvartal. ROVBASE bør gjøres operativ til å løse denne oppgaven. Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 18 Kostnader/finansiering: 1406.11 - kr 140.000 (tidl. 1406.71.1) 1427.73 - kr 1 000 000 (ennå ikke bevilget)	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 8, 11 Kostnader/finansiering:	V
KOMMENTARER		

3. Viltforvaltning

3.2 Villrein

- **OVERORDNET MILJØMÅL:**
 - Sikre viltets leveområder mot økt fragmentering og kvalitetsforringelse
 - Forvalte villbestandene slik at både det biologiske mangfoldet og en vedvarende stor produksjon sikres.

- **UTFORDRINGER I HEDMARK:**
 - Sikre villreinstammenes leveområder mot ytterligere fragmentering ved ulike typer naturinngrep
 - Forvalte villreinstammene på en optimal måte ut fra ressursgrunnlaget

- **STATUS:**
 - Hedmark ligger helt eller delvis innenfor leveområdene til følgende villreinstammer: Rondane, Sølénkletten, Knutshø, Tolga Østfjell og Forelhogna.
 - Villreinjakt utøves i 10 av Hedmarks 22 kommuner. Årlig felles det 1 000 - 1 500 villrein i Hedmark

- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:**
 - Framskaffe grunnlagsmateriale, utrede konflikter og sikre areal gjennom særlov og PBL
 - Oppfølging og kontroll med gjennomføring av tiltakene i tiltaksplanen for villreinområdene i 1993 -- 99
 - Informere om human jakt og opprettholde effektivt oppsyn

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> • Kontinuerlig arbeide med arealsikring. • Følge opp og kontrollere tiltak i tiltaksplanen for villreinområdene 1993 - 99. • Rapportere til DN og Villreinerådet innen 1.12.93 om tiltaksplanen og av villreinstammenes leveområder for å hindre fragmentering. 	Under arbeid Planlagt 3. og 4. kvartal Planlagt 4. kvartal	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 3 Kostnader/finansiering: 1427.71.3 - kr 66.000,-	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		

3. Viltforvaltning

3.3 Øvrig viltforvaltning

- **OVERORDNET MILJØMÅL:**
 - Sikre viltets leveområder mot økt fragmentering og kvalitetsforringelse
 - Forvalte viltbestandene slik at både det biologiske mangfoldet og en vedvarende stor produksjon sikres

- **UTFORDRINGER I HEDMARK:**
 - Skaffe oversikt over status og bestandsutvikling for truede arter
 - Opprettholde en optimal elgstamme
 - Bevare sammenhengende skogområder
 - Sikre fjellområdene mot uheldige naturinngrep

- **STATUS:**
 - Det varierte naturgrunnlaget i Hedmark gir rom for et stort antall viltarter. Flere av artene forekommer i bestanden som grunnlag for høsting. Andre må betegnes som truet i nasjonal sammenheng. 50 av de 79 viltarter som er oppført på listene over truede arter (Statens naturvernråd 1984, DN 1988) forekommer i Hedmark.
 - Hedmark er landets største elgfylke. Årlig avkastning av elgjakten er i størrelsesorden 1,1 mill. kg. kjøtt.

- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:**
 - Kartlegge og overvåke leveområder og viltbestander som krever spesielle hensyn
 - Informere og veilede kommuner og organisasjoner faglig (arealbruk, bestandstilpasning, beskatning) og administrativt (viltlov, forskrifter, tilskott)
 - Kartlegge og overvåke leveområder og viltbestander som krever spesielle hensyn
 - Tildeling av fallvilt på vegne av Viltfondet fra og med 93
 - Utøve forvaltningsoppgaver etter viltloven og forskrifter til denne

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> ● Gjennomføre fagsamling om viltforvaltning for kommunene ● God flyt på informasjon og rapportering i overvåkingsprogrammet om hjorteviltbestanden ● Styrke informasjon om og oppsyn med faunakriminalitet ● Foreta nødvendig kontroll med preparanters virksomhet i tilknytning til arbeidet med tildeling av fallvilt ● Bruke tilskottsordningene på en best mulig måte i forhold til prioriterte oppgaver ● Behandle søknader om erstatning for hjorteviltskader med prioritering av forebyggende tiltak ● Utarbeide materiell til naturinformasjonssenter med sikte på åpning 1.8.1993 	Utført Under arbeid Under arbeid Utsettes Under arbeid Under arbeid Forprosjekt foreligger, åpning forskyves til vår 1994	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 22 Kostnader/finansiering: 1406.71.2 - kr 484 000,- 1406.71.4 - kr 533 000,- (Se også 7,3 og 8) 1427.60.1 - kr 660 000,- 1427.60.2 - kr 985.828,-	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 8 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		

4. Miljøovervåking - Naturens tålegrenser - Klimaendringer

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** - Sikre en frisk natur hvor økologiske prosesser ikke er bragt ut av balanse på en måte som ikke lar seg reparere.
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** - Ha oversikt over miljøtilstanden og utviklingstendensen i spesielle miljøparametre
- **STATUS:**
 - På grunn av berggrunnsforholdene er deler av fylket, særlig i nordøst og i sør utsatt for forurensningsproblemer.
 - Det er fortsatt nødvendig med tiltak for å hindre helseskadelige mengder radioaktivitet i enkelte typer næringsmidler etter ulykken i Tsjernobyl
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** - Ha oversikt over ulike forskningsinstitusjoners overvåkningsområder, bistå i arbeid med planlegging/gjennomføring av materialinnsamling og være orientert om og informere lokalt om miljøtilstanden/miljøutviklingen

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
Ha oversikt over forskningsinstitusjonenes aktivitet innenfor overvåkningsområdene, formidle informasjon til interesserte/berørte fylker og kommuner Legge til rette for innsamling av hjortevilt til miljøgiftanalyser Sørgje for innsamling av prøver av villrein og fisk til radioaktivitetsmålinger Ha oversikt over utviklingen i sprøytet skogareal Drive lokal informasjon om og ha oversikt over reduksjon i bruk av blyhagl til jakt og øvelsesskyting Innarbeide TOV-aktiviteter i skjøtselsplaner for Gutulia nasjonalpark og andre aktuelle verneområder	Kontinuerlig arbeid Under arbeid Under arbeid. Ikke fisk Utført Kontinuerlig arbeid Planlagt 4. kvartal	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Naturovervåking skal etableres i Gutulia nasjonalpark i 1993. Dette vil kreve ekstra tilretteleggingsaktivitet i etableringsåret. Vi vil på denne bakgrunn tro at FMVA har satt av noe lite ressurser til dette. For øvrig har FMVA gitt innsatsområdet en meget god oppfølging. Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 1 Kostnader/finansiering:	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		

5. Ferskvannsfisk

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *Bevare artsmangfoldet og produksjonsgrunnlaget til de naturlige populasjoner av ferskvannsfisk og andre ferskvannsorganismer, og tilrettelegge for fiske.*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Sikre og øke sårbare bestander, spesielt storørretstammene og krepsen. Bedre organisering og tilrettelegging for fritidsfiske.*
- **STATUS:** *Krepsepesten er en alvorlig trussel mot de gjenværende bestander. Overvåking og restaureringsforsøk skjer fortløpende.
Storørretbestandene sikres ved utsetninger, biotopforbedrende tiltak, kalking og regulering av fisket. Prosjektene "Operasjon Mjøsørret" og "Fisk og reguleringer i Glomma" er videreført. Oppstart av prosjekt "Bedre almenhetens adgang til jakt og fiske i Hedmark" skal bedre organisering og tilrettelegging.*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *Kultiveringsplan for Hedmark skal realiseres innen år 2000. Fiske skal bli lettere tilgjengelig ved bedre organisering, bedre fiskekortordninger, enhetlig regelverk, bedret informasjon.*

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> • Utarbeide kultiveringsplan for Hedmark innen 1. april 1993. • Starte opp prosjektet "Bedre almenhetens adgang til jakt og fiske i Hedmark" • Revidere fiskeforskriftene for Os, Tolga, Tynset, Folldal, Alvdal, Stor-Elvdal, Åmot, Elverum, Våler, Åsnes, Grue, Kongsvinger, Nord- Odal, Sør-Odal, Engerdal og Trysil innen mai 1993. • "Operasjon Mjøsørret" ferdigstilles i løpet av 1993. • Ferdigbehandle samtlige fiskeoppdrettskonsesjoner i løpet av 1993. • Produksjonsapparatet for stedegen settefisk til Glomma ferdigstilles i 1993. • Storørreten i Mistra, Revlingåa, og Elgåa sikres ved bygging av stamfiskanlegg. • Kalkingsplan for Mistra utarbeides. • Kalkingsarbeidet rasjonaliseres ved bedret organisering. • Fiskeforvaltningen på kommunenivået styrkes ved kursvirksomhet (MIK) 	<ul style="list-style-type: none"> - Nesten ferdig. Skrivning etc. gjenstår - Startet opp - Ferdig - Ikke påbegynt - MVA har behandlet de som er klare fra fylkesveterinæren - Sommer/høst - Sommer/høst - Sommer/høst - Delvis. EDB-opplegg delvis ferdig - Delvis utført 	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Etter resultatmålene å dømme er innsatsområdet tilfredsstillende fulgt opp i forhold til retningslinjene, men vi savner oppgavene med evaluering av tilskuddsmidler. Vi forutsetter at målene kan nås innenfor prioritert ressursavsetning. Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER Ikke utført. Miljøvernavdelingen regner med å kunne gi de nødvendige oppgaver innenfor avsatte ressurser. Svært få oppgaver er innsendt. Må evt. purre. Nødv. ressursinnsats for å få inn oppgaver er svært stor i forhold til nytteverdien.	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: Behov 90, prioritert 40. Ukeverk 1994: Foreløpig behov 75. Kostnader/finansiering: 1993: 1.515.000 totalt herav driftsplaner 680.000 (GLB, 1427, 1406), kalking 800.000 (1406, 1427) og overvåking 35.000. 1994: 1.045.000.	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 13 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		

7. Naturinngrep

7.1 Vassdragsforvaltning

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *I vassdragsnaturen skal i størst mulig grad de naturlige prosessene opprettholdes og det naturlig forekommende dyre- og planteliv bevares. I vassdrag der de naturlige prosessene og økosystemene er sterkt berørt av inngrep og annen påvirkning skal påvirkningene reduseres slik at plante- og dyreliv restaureres og at vassdragene gir mulighet for friluftsliv.*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Inngrep i vassdragsnære arealer skal begrenses. Der inngrep gjennomføres skal utformingen av disse ta hensyn til natur- og miljøverdier, og de skal ses i sammenheng med, og såvidt mulig tilpasses i forhold til andre brukerinteresser. I vassdrag som er forringet av eldre inngrep, for eksempel gamle fløtningsvassdrag, skal det gjennomføres restaureringstiltak. Vernevassdragene må spesielt tas vare på. Det skal tilrettelegges for økt bruk av vassdragene, der dette kan skje uten forringelse av vesentlige naturverdier.*
- **STATUS:** *Fylket har en rik og variert vassdragsnatur med store verneverdier, men hvor det også knytter seg viktige samfunns- og næringsinteresser til vassdraget og de vassdragsnære arealer. Betydelige deler av hovedvassdragene og viktige sidevassdrag preges, og til dels forringes, av ulike former for inngrep. Hedmark har mange vassdrag som er vernet mot kraftutbygging.*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *Det skal tas initiativ/stimuleres til vassdragsplanlegging knyttet opp til kommuneplanleggingen for de viktigste vassdragene. Samarbeidet med NVE og kommunene ved behandling av vassdragslovsaker må utvikles videre, slik at miljøhensyn kan ivaretas ved alle inngrep med vesentlige miljøvirkninger.*

MVA'S RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> ● Behandling av kommuneplaner - påse at flerbruks- og verneinteresser er vurdert/ivaretatt ● Bidra i vdr.pl.l. for Ø. Orkla, Trysilv.dr., Folla, Alvdal, Koppangøyene, Brumunda og Svartelva ● Fremme/ta initiativ til vassdr.planer/vassdr.orientert komm.pl.l. i andre utvalgte vassdrag ● Utarbeide prioritering for øvrige vassdrag i Hedmark der det bør utarbeides vassdragsplaner ● Bidra til oppfølging av Handlingsplan Glomma, og ta initiativ på områder tillagt MVA-H. ● Aksjon vannmiljø - bidra til å fremme gode søknader og utøve kvalitetskontroll ● Aksjon vannmiljø - søknadsbehandling ● Vassdragskonsesjoner - utarbeide vilkår og følge opp disse ● Vernede vassdrag - følge opp at forvaltningen skjer i samsvar med RPR (Når disse evt. kommer) ● Vernede vassdrag - utvikle informasjons- og forvaltningsstrategi (prosjekt - engasjement?) ● Behandling av oppdrettskonsesjoner ● Vassdragslovssaker (Saksbeh., kontroll, oppf., info.): Forbyggn., grusuttak, biotopforbedr. tiltak m.m.) ● Oppfølging av Samlet plan (Røgden, Imsa, Riva) ● Konsesjonsbehandling vannkraft (Kolåsmyrfallet, Veslefallet, Sagnfossen) ● Prosjekt minikraftverk - kartlegging, vurdering, prioritering 	<ul style="list-style-type: none"> - Behandles fortløpende - Deltatt i div. møter/befaringer A) - - Vurderes i 4. kvartal - 2 felles-konferanser med HpG+FK - Følges opp - Hovedtyngden er gjennomført. B) - Fulgt opp tiltak i Braskereidfoss - RPR har ennå ikke kommet - Foreslått 4 prøvevassdrag til NVE - Avventer saksb., fylkesvetr. - 5 saker → komm., 3 ferdigbeh. → NVE - Riva oversendt NVE - Ingen søknad - Ikke påbegynt 	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Resultatmålene tyder på en meget god oppfølging av delområdet. Det forutsettes også her at målene gjelder innenfor prioritert ressursavsetning. Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER Se kommentar.	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk 1993: Behov 77, prioritert 41. Ukeverk 1994: Foreløpig behov 56. Kostnader/finansiering: 1993: Vernede vassdrag 28.000, minikraftverk 25.000 (1406) 1994: Informasjonsstrategi 100.000 (HpG eller 1427?)	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 15 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER Avsatte ressurser er ikke tilstrekkelig til full måloppnåelse innenfor dette feltet. MVA vil vurdere alternative muligheter for bl.a. å styrke oppfølgingen av Aksjon vannmiljø, gjennom svekkelse av arbeidet på andre resultatmål, evt. å søke Md om midler til engasjement for å styrke dette og et par andre høyt prioriterte resultatmål.	A) Øvre Orkla ferdig 2. kvartal. Resten er under arbeid. B) Avventer behandling i DN for ordinære midler. 3 saker SKAP/AV henger på usikre forhold i berørte kommuner.	

7. Naturinngrep

7.2 Areal og landskap

- **OVERORDNET MILJØMÅL:**
 - Arealbruk og arealplanlegging må skje på en slik måte at viktige områder for biologisk mangfold, naturmiljø, landskap og friluftsliv beholdes
 - tiltak som krever inngrep i naturen må begrenses mest mulig, samlokaliseres og tilpasses natur, landskap og bruk av områdene

- **UTFORDRINGER I HEDMARK:**
 - Opprettholde den vektleggingen kommunene har på naturforvaltninginteressene i sine kommuneplaner.
 - Bidra til at miljøvern hensyn innarbeides i alle planer om naturinngrep.

- **STATUS:**
 - De fleste kommuner har en arealdel til sin kommuneplan hvor tradisjonelle naturforvaltnings-interesser er tilfredsstillende ivarett. Hensynet til kulturlandskapsverdier er mindre godt ivarett.

- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:**
 - Delta aktivt og tidlig i kommuneplan- og fylkesplanprosesser
 - Gi aktiv informasjon om naturverdier og om konsekvenser ved endret arealbruk til kommuner, statlige sektormyndigheter og andre.

MVA'S RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> • Medvirke til å ta vare på natur- og landskapskvaliteter i utbyggingsoner ved behandling av kommune- og reguleringsplaner • Medvirke til at grønnplanlegging utvikles i bykommunene og at grønnstruktur integreres i transportplanleggingen • Videreføre arbeidet i kontaktgruppa med vegkontoret • Være ajour med Forsvarets planlegging av felt for SDR/regionfelt og påse at miljøvern hensyn blir ivarett • Ved behandling av planer om (om)bygging av kraftlinjer påse at miljøvern hensyn blir ivarett 	<p>Under kontinuerlig arbeid</p> <p>-</p> <p>Under arbeid</p> <p>Under arbeid</p> <p>Under kontinuerlig arbeid</p>	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Delområdet synes meget godt ivarett. Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 40 Kostnader/finansiering:	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 14 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		

7. Naturinngrep

7.3 Skog

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** - *Biologisk mangfold, landskaps- og friluftsmessige hensyn skal inn som premiss for skogbrukets virksomhet*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** - *Bevare sammenhengende skogsområder, fremme differensiert skogbehandling, begrense skogsveitbygging i marginale områder med stor betydning i naturforvaltningssammenheng*
- **STATUS:**
 - *Hedmark er landets skogfylke. Av det samlede arealet er 44 % produktiv skogsmark. Moderne skogsdrift påvirker naturmiljøet. Enkelte arter har dratt nytte av dette, mens andre viser tilbakegang.*
 - *De gjenværende relativt uberørte områdene i Hedmark under skoggrensa er betydelig redusert i antall og omfang.*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:**
 - *Utvikle samarbeid med skogbruksetaten, skogbruksorganisasjonene, bygdeallmenningene og skogforvaltningen*
 - *Gi informasjon og innspill til DN om erfaring fra samarbeid med landbruksmyndighetene*

MVA'S RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> • Gi faglige til planer om (om)bygging av skogsbilveger • Initiere en rammeplan for skogsbilvegbygging innen utgangen av 93 • Gi uttalelse om revidering av verneskoggrensar • Gi faguttalelser til søknader om tillatelse til skogsprøyting • Sette igang et prosjekt om artsmangfold i skogbruket i 1. kvartal 1993 	Under kontinuerlig arbeid Avventer fylkeslandbrukskontoret Utført Utsatt til 2. kvartal	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 10 Kostnader/finansiering: 1406.11 - kr 75 000,- 1406.71.4 - kr 100 000,-(Se også 7,3 og 8)	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 3 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		

7. Naturinngrep

7.4 Motorferdsel i utmark

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** - *Motorisert ferdsel i utmark og vassdrag er i utgangspunktet forbudt, med unntak for anerkjente nytteformål. All tillatt transport skal skje på en måte som er til minst mulig skadeog ulempe for naturmiljø og friluftsliv*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** - *Begrense motorferdsel til nødvendig nyttekjøring*
- **STATUS:** - *Enkelte kommuner har et noe høyt antall dispensasjoner og/eller løyver, i de øvrige synes praktiseringen av loven å være i samsvar med dens intensjoner*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** - *Informere og veilede om motorferdselloven med tilhørende forskrifter*
- *Gjennom klagebehandling trekke grenser for forståelsen av loven og forskriftene*

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> • Veilede i praktisering av lover/forskrifter og påse at kommunene følger intensjonene i lovverket • Rapportere kommunenes praktisering av loven og forskriftene til DN etter fastlagte rutiner • Foreta klagebehandling fortløpende 	Kurs avholdt i Nord-Østerdal. Skriftlig tilbakemelding til alle kommuner Utført Under kontinuerlig arbeid	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 5 Kostnader/finansiering:	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 3 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		

8. Kulturlandskap

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** - *Utviklingen i jordbrukets kulturlandskap må ivareta variasjonsrikdommen, det historiske perspektivet og det økologiske mangfoldet. Mulighetene for landskapsopplevelse, trivsel og friluftsliv må forbedres.*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** - *Fremme en utvikling i jordbrukslandskapet som tar vare på det genetiske mangfoldet og variasjonen i landskapstyper og samtidig legger til rette for naturopplevelse og rekreasjon.*
- **STATUS:**
 - *Grov regional oversikt over representative kulturlandskapstyper foreligger.*
 - *Mangler oversikt over artsvariasjonen innenfor og mellom disse og over spesielle kulturlandskapstyper.*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:**
 - *Medvirke i arealplanlegging etter plan- og bygningsloven.*
 - *Delta aktivt i "samarbeidsgruppen".*
 - *Samarbeide med landbruksmyndigheter, kommuner og organisasjoner.*
 - *Gjennom informasjon bidra til å skape positive holdninger til kulturlandskapet.*

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> ● Gjennomføre en fylkesvis registrering av verdifulle kulturlandskap og prioritere disse. ● Gi innspill til landbruksmyndighetene i saker som gjelder tilplanting av dyrket mark. ● Gi innspill til landbruksmyndighetene som sikrer at biologisk mangfold og tilretteleggingstiltak blir en prioritert premiss ved utnyttelse av jordbruksavtalens kulturlandskapsmidler. ● Se til at kulturlandskaps hensyn blir ivare tatt ved planlegging etter plan- og bygningsloven. ● Undersøke et utvalg fuglearters bestandsutvikling i kulturlandskapet på Hedmarken de siste tiårene. ● Delta i prøveprosjekt i Tynset om innpassing av kulturlandskap som element i kommunalt miljø- og ressursprogram. ● Framskaffe status for amfibieartene i fylket. (2-årig prosjekt avsluttes 1993) ● Gjennomføre inventering av lavere dyreliv på utvalgte tørrbakksamfunn. 	<p>Under arbeid - eget prosjekt Under kontinuerlig arbeid Planlagt 2. kvartal</p> <p>Under kontinuerlig arbeid Utført Under arbeid</p> <p>Under arbeid Usikkert</p>	
<p>REVISJONER</p> <p>Kommentarer fra DN: Det forventes at FMVA også går inn med egne midler til nasjonal registrering av kulturlandskap i 1993, ettersom midlene ikke ble benyttet i tråd med forutsetningene i 1992. FMVA må omprioritere midler på 1406.11 til dette. Det må settes av tilstrekkelig tild til oppfølging av engasjert personell.</p> <p>Kommentarer fra SFT:</p>	OPPFØLGING AV REVISJONER	
<p>RESSURSBRUK - PLANLAGT</p> <p>Ukeverk: 23</p> <p>Kostnader/finansiering: 1406.11 - kr 100 000,- 1406.71.4 - kr 30 000,- (Se også 7,3 og 8) 1427.11.6 - kr 170 000,-</p>	<p>MEDGÅTT:</p> <p>Ressursbruk, ukeverk: 13</p> <p>Kostnader/finansiering:</p>	
KOMMENTARER		

9. Friluftsliv

- **OVERORDNET MILJØMÅL:**
 - Øke deltakelsen i et allsidig, helse- og trivselsfremmende friluftsliv
 - Bedre mulighetene for å drive daglig friluftsliv i og ved byer og tettsteder (nærområder)

- **UTFORDRINGER I HEDMARK:**
 - Sikre viktige arealer for friluftsliv i tettbygde strøk, ved vassdrag og i fjellet.
 - Sikre den frie ferdselsretten og allmønnenhetens muligheter til høsting.
 - Stimulere til et allsidig helse- og trivselsfremmende friluftsliv.

- **STATUS:**
 - 30 områder er sikret av staten for friluftslivformål, ca. 50 områder er sikret av kommunene. Handlingsplan for friluftsliv foreligger ikke. Naturforholdene i fylket gir grunnlag for varierte friluftslivsaktiviteter gjennom hele året. Bosettingsmønsteret gjør at de fleste har lett adgang til friluftsområder, også nærfriluftsområder.

- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:**
 - Påse at arealer for friluftsliv blir ivaretatt i arealdisponering etter plan- og bygningsloven.
 - Informere og samarbeide med kommuner og organisasjoner om tiltak for å legge tilrette for friluftslivsaktiviteter.
 - Informere og stimulere til friluftslivsaktivitet sammen med kommuner og organisasjoner.

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> • Ferdigstille handlingsplan for friluftsliv innen 1.11.1993. • Delta i planlegging av Friluftslivets år, herunder 5 konkrete markeringstiltak. • Prioritere nærområder og turstier slik at 75 % av fordelte statlige tilskottsmidler går til slike tiltak. • Gjennomføre kvalitetskontroll på minst 5 av de mest kostnadskrevende tilretteleggingstiltakene. • Gjennomføre kvalitetskontroll på minst 10 av prosjektene som får friluftsmidler under ordningen miljø/sysselsetting. • Gjennomføre kurs for kommunene med hovedtema friluftsliv. • Sette igang prosjekt, sammen med HJFF, for å bedre befolkningens adgang til jakt og fiske. • Utarbeide materiell til naturinformasjonssenter med sikte på åpning 1.8.1993 	<ul style="list-style-type: none"> - Planlagt 3. og 4. kvartal - Deltatt i 1 tiltak - Utført - Planlagt 3. kvartal - Planlagt 3. kvartal - Planlagt 2. eller 3. kvartal - Startet opp. - Forprosjekt foreligger. Åpning utsettes til vår 1994 	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 20 Kostnader/finansiering: 1406.31.2 kr. 401.000 1406.61 kr. 265.500 1427.31.2 - kr 83.500 1427.62 - kr 150 000,-	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 4 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		

10. Klimaendringer

10.1 Energi og transport

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *Utslipp av karbondioksid skal begrenses slik at utslippsnivået i år 2000 ikke overstiger utslippet i 1989. Bruk av KFK -og halogener skal opphøre innen 1995.*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Arbeide for å få en større del av vare- og persontransporten over fra veg til bane.*
- **STATUS:** *Hedmark har bl.a. på grunn av to viktige hovedgjennomfartsårer en betydelig transportaktivitet. Langs disse hovedvegene er det også jernbane.*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *Medvirke til at energieffektive alternativer for transport utredes i forbindelse med utarbeidelse av areal-, transport- og energiplaner.*

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> • Oppfølging av alle nye areal-, transport- og energiplaner m.t.p. redusert energiforbruk og begrensninger av CO₂ utslippene. 	Innkomne saker behandles fortløpende.	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 1993: Behov: 1 Prioritert: 1 1994 Foreløpig behov: 1 Kostnader/finansiering:	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		

12. Lokal luftforurensning

12.2 Støy fra skytebaner

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *Ikke definert*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Sikre god lokalisering av nye skytebaner slik at negative miljøeffekter forhindres.*
- **STATUS:** *Hedmark har lange tradisjoner innen øvelses- og konkurranseskyting. Det er en eller flere skytebaner for trening og/eller konkurranseskyting i alle kommuner. Det er flere eksisterende skytebaner som skaper miljøproblemer.*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *Påse at nødvendige miljøhensyn er tatt ved bygging av nye skytebaner og utbedring av eksisterende gjennom behandling arelplaner.*

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> • Behandle innkomne plansaker og sikre at det er tatt miljøhensyn. • Konesjonsbehandle skytebaner i.h.t. varslet delegasjon/retningslinje. 	<ul style="list-style-type: none"> - Innkomne saker behandles fortløpende. - Delegasjon gjennomført 5. mai 1993 	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 1993: Behov: 1 Prioritet: 0,5 1994: Foreløpig behov 2 Kostnader/finansiering:	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 0 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		

12. Lokal luftforurensning og støy

12.3 Asfalt- og pukkverk

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *Ikke definert!*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Medvirke til at anlegg for grus, pukk og asfalt lokaliseres slik at miljøulempene blir minst mulig.*
- **STATUS:** *Regionen er rimelig godt forsynt med slike anlegg. I forbindelse med OL-utbyggingen har det vært relativt stor pågang for å åpne nye masseuttak. For å kunne styre denne utviklingen er det derfor laget en egen utredning for masseuttak i mjøsregionen .*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *Planbehandling, informasjon og påvirkning slik at nødvendige miljøhensyn blir tatt.*

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> • Sørge for at virksomhetene blir planlagt skikkelig og at miljøhensyn blir innarbeidet i planene. 	- Innkomne saker behandles fortløpende.	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 1993: Behov: 0,5 Prioritert: 0,5 1994: Foreløpig behov: 0,5 Kostnader/finansiering:	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 0 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		

13. Miljøgifter

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *I hht. Nordsjødeklarasjonen skal utslippene til luft og vann av 36 spesifiserte miljøgifter reduseres med minst 50 % innen 1995 med 1985 som basisår. Utslippene av kadmium, kvikksølv, bly og dioksiner skal reduseres med minst 70 %.*

Stortinget har vedtatt at utslippene av 13 andre spesifiserte miljøgifter skal reduseres med 70 % i samme periode. Regjeringen har som mål at det skal foreligge regionale utfasingsplaner for miljøgifter i løpet av 1992.
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Redusere utslippene av miljøgifter til vassdrag og tilførselene til kloakkslam gjennom kommunale avløpsanlegg.. Rydde opp vedr. forurensninger fra nedlagte gruver.*
- **STATUS:** *Fylkesmannen er i ferd med å skaffe oversikt over de antatt viktigste punktutslippene av miljøgifter. Nye forskrifter setter krav til amalgamutskilling hos tannleger og oppsamling av fotokjemikalier ved framkallingslaboratorier.*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *Fylkesmannen vil prioritere tilsyn med at bestemmelsene i forskrifter for amalgam og fotokjemikalier blir etterfulgt. I samarbeid med kommunene vil en kartlegge utlippene av miljøgifter fra industrien.*

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> • Tilsyn med oppfølging av forskrifter for amalgam og fotokjemikalier 	Kartlegging av industribedrifter er gjennomført. Videre oppfølging i kvartal 4.	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 1993: Behov: 10 Prioritert: 2 1994: Foreløpig behov: 4 Kostnader/finansiering:	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 0 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		

14. Overgjødsling

14.1 Kommunale utslipp og spredt bebyggelse

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *Utslipp av fosfor og nitrogen til utsatte områder av Nordsjøen skal reduseres med ca. 50 % innen 1995 med 1985 som basisår (Nordsjødeklarasjonen, Stortingsmelding 64, 1991-92). Innen år 2000 skal oppryddingen i kommunale utslipp i hovedsak være avsluttet (Stortingsmelding 46, 1988-89).*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Opprettholde en naturlig økologisk balanse i hovedvassdrag såvel som i sidevassdrag. Vannkvalitetskrav skal være tilfredsstillt i forhold til vassdragenes brukerinteresser og naturverdi.*
- **STATUS:** *Noen mindre tettsteder er fortsatt ikke tilknyttet høygradige renseanlegg. Mange separate avløpsanlegg tilfredsstiller ikke dagens krav. Behov for opprydding. Revidering av utslippstillatelser er nær avsluttet for samtlige kommuner.*

Driftskvaliteten på renseanleggene begynner å bli relativt bra. Overløpsutslippene er dårlig kvantifisert både på renseanlegg og på transportsystemet. Effekten på lokale resipienter forårsaket av tap fra ledningsnett er lite dokumentert. Enkelte kommuner har mye dårlig ledningsnett med stor innlekking av fremmedvann.
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *Målsetting for lokal oppfølging av Nordsjødeklarasjonen og Stortingsmelding 46 forutsettes å være ivaretatt gjennom kravene i de nye utslippstillatelsene. Alt sanitæravløp fra tettsteder skal føres til renseanlegg. Driftsstabilitet på renseanlegg og ledningsanlegg skal bedres. Driftsavbrudd og overløpsutslipp skal reduseres gjennom bedre beredskap og bedre rutiner for drift og vedlikehold. HIAS renseanlegg vil bli utbygd for nitrogenrensing. Kontrollen med utslippene må styrkes.*

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> • Saneringsplanlegging/Hovedplaner for avløp - Pådriverrolle ved utarbeidelse • Revidering av kommunale utslippstillatelser, avslutning • Årsrapportering - Oppfølging av kommunenes rapporter, utarbeidelse av fylkesrapport • Kontroll, tilsyn, pådrivervirksomhet overfor kommunene - Kontroll av IK-systemer -2) • Lokal oppfølging av Nordsjødeklarasjonen og Stortingsmelding nr. 46 • Prosessavløp til kommunalt nett. Kontroll, saksbehandling - 1) • Tilsyn med oppfølging av ADK-forskriften • Kontroll med private renseanlegg og større jordrenseanlegg - 3) • Informasjonsutveksling mellom VA-aktører (SFT/NORVAR-prosjekt) • Kartlegging av tungmetalkilder i slam, Moelv rensedistrikt (SFT-prosjekt) • Separate utslipp, informasjon, kontroll og oppfølging av kommunal saksbehandling, klagebehandling • Undersøkelse av separate avløpsanlegg • Gjennomgang av kommunale budsjetter mht. investering og drift av VA-anlegg og renovasjon • Vurdering av lån- og tilskudd til oppryddingstiltak på avløpssektoren, samt planlegging 	<ul style="list-style-type: none"> - - Utsendelse gjenstår for 6 tillatelser - Fylkesrapport ferdig. Oppf. 3. kv. - Info-møter om IK, kv. 2 og 3. - Under arbeid - Jfr. 14.2. Saksbehandling utført fortl. - - Utsatt - Avventes. Usikkert - Under arbeid. MVA har bistått - I henhold til plan - Utsettes til 1994 - Utført - Utført 	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT: Vi forutsetter at det innefor de noe generelle resultatmålene er planlagt å utarbeide nødvendige fylkesplaner samt investeringsbehov for opprydding på den kommunale avløpssektoren, som beskrevet i retningslinjene og senere utdypet i brev fra SFT datert 17.12.1992.	OPPFØLGING AV REVISJONER Miljøvernavdelingen har forutsatt å gjennomføre det opplegg som er lagt til grunn for oppfølging av Nasjonal Nordsjøplan. Noen egentlig fylkesplan for avløp har vi ikke antatt at det er nødvendig å utarbeide.	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 1993: Behov: 78 Prioritert: 34 1994: Foreløpig behov: 66	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 18	
Kostnader/finansiering 1993: Kr. 100.000 til kartlegging av tiltak på kommunalt ledningsnett (SFT-1442.63) Kostnader/finansiering 1994: Foreløpig kr. 85.000, fordelt slik: 1): 15.000, 2) 50.000 (1406.11), 3): 20.000 (1442.63)	Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		

14. Overgjødning

14.2 Næringsmiddelindustri

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *Utslipp av fosfor og nitrogen til utsatte områder av Nordsjøen skal reduseres med ca. 50 % innen 1995 med 1985 som basisår (Nordsjødeklarasjonen, Stortingsmelding 64, 1991-92). Innen år 2000 skal oppryddingen i kommunale utslipp i hovedsak være avsluttet (Stortingsmelding 46, 1988-89)*

- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Opprettholde en naturlig økologisk balanse i hovedvassdrag såvel som i sidevassdrag. Vannkvalitetskrav skal være tilfredsstillende i forhold til vassdragenes brukerinteresser og naturverdi.*

- **STATUS:** *All næringsmiddelindustri i Hedmark er tilknyttet kommunale renseanlegg. Ved noen renseanlegg forårsaker avløp fra næringsmiddelindustri driftsproblemer og økte utslipp. Det er særlig der meierilavløp er tilknyttet relativt små renseanlegg at problemene har vært mest merkbare.*

Ved små renseanlegg vil ofte prosessavløpet utgjøre en stor andel av belastningen, og renseprosessen blir følsom for hydrauliske og pH-messige variasjoner. For stor og ujevn organisk belastning er et vanlig problem ved relativt små renseanlegg. Ved et par av de anleggene der problemene var størst, er det allerede oppnådd merkbare forbedringer av driftsbetingelsene gjennom relativt enkle tiltak som bedre utjamning og fordrøyning av avløpet.

Fylkesmannen i Hedmark har fått delegert myndighet etter Forurensningsloven for næringsmiddelindustri.

- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *I samarbeid med bedriftene, kommunene og Driftsassistansen vil en arbeide for å redusere ulempene av næringsmiddelavløp ved kommunale avløpsanlegg mest mulig. Det er viktig å øke forståelsen for god og stabil drift av bedriftenes interne forrenseanlegg.*

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> • Næringsmiddelavløp til kommunalt nett - Tilsyn med utslippene • Kontroll/revisjon av internkontrollforskrifter 	Kontroller i samarbeid med SFT i juni. Egne kontroller ved 2 meierier i kv. 4.	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 1993: Behov: 17 Prioritert: 3 1994: Foreløpig behov: 24 Kostnader/finansiering:	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 1 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		

14. Overgjødning

14.3 Landbruksforurensning

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *Utslipp av fosfor og nitrogen til utsatte områder av Nordsjøen skal reduseres med i størrelsesorden 50% innen 1995, hvor 1985 er basisår. (Jfr. st.meld 64 1991 - 1992). Landbruket skal i denne perioden redusere fosforutslippene med 35 % og nitrogenutslippene med 40%.*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Arbeidet med å redusere forurensninger fra punktutslipp og arealavrenning skal videreføres. Det skal arbeides aktivt slik at gjeldende forskrifter følges og at egnede virkemidler utvikles for å redusere arealavrenning til et akseptabelt nivå.*
- **STATUS:** *Hedmark er landets største jordbruksfylke med ca 10% av jordbruksarealet og et betydelig husdyrhold. Gjennom Mjøsaksjonen og øvrig arbeide med å redusere forurensningen fra næringa er det gjennomført betydelige tiltak mot forurensninger som allerede har bidratt til å forbedre vannkvaliteten både i Glomma og Mjøsa. Det er viktig at dette arbeidet blir videreført slik at en kan sikre en varig stabil vannkvalitet i hovedvassdragene.*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *Det skal arbeides aktivt for å få alle gode krefter til å bidra slik at utslipp fra punktkilder kan reduseres til et minimum og at arbeidet med å rydde opp i eksisterende forhold kan slutføres i løpet av 1995. Kontroll og overvåkning, informasjon, samarbeid og rapportering vil bli viktige virkemidler i dette arbeidet. På arealavrenningssiden vil det bli arbeidet med motivasjon og tilrettelegging av egnede virkemidler.*

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref
<ul style="list-style-type: none"> • Overvåkning av arealavrenningssituasjonen bl. a. gjennom tilsyn med husdyrgjødselspredning. -1) • Kontroller utslipp fra punktkilder på ca. 10 bruk i hver kommune (ca 200 bruk pr år). • Bruke informasjon og samarbeid som aktive virkemidler i arbeidet med å redusere forurensningene fra landbruket. -2) • Utarbeide en rapport om miljøtilstanden innenfor landbruket i Hedmark fylke. • Utvikle et system for landbruksmiljødata (saksbehandlersystem). 	<ul style="list-style-type: none"> - Utført - Utføres i 2. og 3. tertial - I rute - Utført - Utgår 	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 1993: Behov: 42 Prioritert: 33 . 1994: Foreløpig behov: 40 Kostnader/finansiering: Kr. 20.000 fordelt slik: 1): 15.000,- (1406.11) 2): 5.000,- (1406.11)	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 9 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		

15. Inngrep og arealbruk i vannmiljøene

15.1 Miljømål for vannforekomstene

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *Sikre en økologisk forsvarlig ressursutnyttelse, slik at naturens produktivitet og artsrikdom kan bevares for framtidige generasjoner (St.meld. 46 (1988-89)).
Utslipp av organisk stoff fra kommunale avløp, fiskeoppdrett og landbruk skal ikke forårsake uløper for andre brukergrupper eller forringende resipienten.*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Forvaltningen av vassdragene og vassdragsnære arealer skal skje på grunnlag av vedtatte miljømål for vassdragene i fylket. Mål for vannkvalitet vil være en viktig del av disse, men målene må være helhetlige i forhold til en balansert, allsidig og samfunnsmessig riktig bruk av vassdragene.*
- **STATUS:** *I forbindelse med tiltaksanalysen for Mjøsa ble det utarbeidet forslag til mål for vannkvalitet. Disse er ikke gitt en formell status. Som ledd i utarbeidelse av Handlingsplan Glomma er det utarbeidet forslag til nasjonale mål, og det er utarbeidet mer detaljerte mål i Hedmark. De nasjonale mål behandles nå sentralt som ledd i en interdepartemental høring om Handlingsplan Glomma. I forbindelse med nylig oppstartet vannbruksplanarbeid for Trysilelva ventes utarbeidet mål for dette vassdraget.*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *Bidra med evt. råd til sentralt arbeid med målformulering.
Skaffe opplysninger om eksisterende miljøkvalitet, brukerinteresser/konflikter m.m. i Hedmark, og foreslå vannmiljømål for et utvalg av vannforekomster. Videre bidra i utarbeidelse av vannmiljømål på fylkesnivå og lokalt.*

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> ● Fremskaffe opplysninger om eksisterende miljøkvalitet og brukerinteresser/konflikter ● Foreslå vannkvalitetsmål for et utvalg av vannforekomster ● Følge opp nasjonale miljømål og retningslinjer i Hedmark. Fremme utarbeidelse av lokale mål 		
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 1993: Behov: 3. Prioritert 3. 1994: Foreløpig behov 2. Kostnader/finansiering:	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 0 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		

15. Inngrep og arealbruk i vannmiljøene

15.2 Vassdragsreguleringssaker

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *Sikre en økologisk forsvarlig ressursutnyttelse, slik at naturens produktivitet og artsrikdom kan bevares for framtidige generasjoner (St.meld. 46 (1988-89)).
Utslipp av organisk stoff fra kommunale avløp, fiskeoppdrett og landbruk skal ikke forårsake ulemper for andre brukergrupper eller forringe resipienten.*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Sikre at vannkvaliteten ikke forringes som følge av endrede forhold i forbindelse med evt. ny kraftutbygging. Ved revisjon av eldre konsesjoner skal vilkårene vurderes slik at det evt. kan foretas justeringer for tilpasning til dagens miljøkrav.*
- **STATUS:** *Det ventes få nye, større kraftutbyggingsprosjekter i Hedmark de nærmeste årene. Enkelte konsesjoner utløper eller skal revideres de nærmeste årene.*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *Utforme uttalelser med forslag til vilkår som er påkrevet for å forebygge økte forurensningsproblemer ved regulering.
Følge opp de vilkår hvor oppfølgingen er delegert til fylkesmannen.*

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> ● Gi uttalelser til SFT om saker som kommer inn ● Følge opp vilkår som er delegert til MVA ● Overta behandlingen og gi selvstendige uttalelser etter at delegering er gjennomført 	<p>Ingen saker</p> <p>Delegasjon gjennomført 5. mai 1993</p>	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: Ukeverk: 1993: Behov: 0,5. Prioritert: 0,5. 1994: Foreløpig behov: 2. Kostnader/finansiering:	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 0 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		

15. Inngrep og arealbruk i vannmiljøene

15.3 Landbruksforurensning

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *Sikre en økologisk forsvarlig ressursutnyttelse, slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares for framtidige generasjoner.*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Medvirke til at nydyrking, planering og arronderingsmessige inngrep skjer etter en plan og der miljøhensyn er ivarettatt.*
- **STATUS:** *Mange viktige biotoper er allerede gått tapt som følger av betydelig rasjonalisering innen landbruket etter krigen. For tiden er det liten aktivitet, bakkeplanering og nydyrking ligger på et lavmål*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *Informasjon, saksbehandling og overvåkning.*

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> • Behandle innkomne bakkeplaneringssaker • Overvåkning, informasjon og rapportering 	<ul style="list-style-type: none"> - I rute - I rute 	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 1993: Behov: 3. Prioritert: 3. 1994: Foreløpig behov: 3 Kostnader/finansiering: 1993: Kr. 80.000 (1441.11). 1994: Kr. 90.000 (1441.11). Jfr. også tverrgående oppgaver - overvåking.	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 1 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		

16. Akutt olje- og kjemikalieforurensning

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *Transport, lagring og bruk av olje og kjemikalier skal skje på en slik måte at det ikke oppstår fare for forurensning eller skade på dyr, mennesker eller natur. Målet for oljevernberedskapen er å redusere skadevirkningene av oljesøl. SFT har som strategi at beredskapen lå langt råd er skal bekjempe oljesøl med mekanisk oppsamling. Virksomhet som øker faren for akutt forurensning, skal pålegges tilstrekkelig beredskap til å ta hånd om forurensningen.*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Etablere og utvikle en funksjonell beredskapsordning.*
- **STATUS:** *Beredskapsordning er etablert for Hamar politidistrikt og Østerdal politidistrikt inkludert Våler kommune. Kongsvinger og Romerike politidistrikter samarbeider om en felles plan for beredskap. Denne planen er under arbeid og skal være klar til politisk behandling i juni 1993.*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *Delta i utarbeidelsen av beredskapsplaner og bidra med miljøvernaglige innspill. Følge opp at beredskapsplanene senere blir ajourført ved behov.*

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> • Delta/bidra i utarbeidelse av beredskapsplan for Kongsvinger/Romerike. Ferdig juli 1993. • Utarbeide oversiktskart og detaljert kart, bedrifter med lager/transport av olje/kjemikalier • Utarbeide kart over naturvern- og rekr.områder samt vannverk sør for Våler i Glåmdalen 	- Planutkast sendes kommunene til høring i mai d.å.	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 1993: Behov: 3. Prioritert: 3. 1994: Foreløpig behov: 2 Kostnader/finansiering:	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 2 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		

18. Avfall og gjenvinning

18.1 Kommunalt avfall

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *Avfallsproblemene skal løses slik at avfallet blir til minst mulig skade og ulempe for mennesker og naturmiljø, samtidig som avfallet og håndteringen av dette legger minst mulig beslag på samfunnets ressurser (St.meld. 44 (1991-92)).*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Redusere mengden avfall og øke gjenvinningsgraden av dette. Rydde opp i uheldig avfallsdisponering, bygge ut systemet for spesialavfall.*
- **STATUS:** *Store mengder avfall som kan resirkuleres eller utnyttes på annen måte havner i dag på fylling. Alle avfallsplasser i Hedmark er gitt konsesjon i samsvar med gjeldende retningslinjer, bortsett fra 1, som har dispensasjon ut 1993. Standarden for de fleste deponeringsplassene vil ikke tilfredsstillende de krav SFT varsler innført. Uheldig disponering av kloakkslam kan medføre ulemper for nærmiljøet og gi forurensning. Alle kommunale slamdeponier er konsesjonsbehandlet etter gjeldende retningslinjer. Med krav om størst mulig grad av anvendelse av slam i jordbruket eller anvendelse til jordforbedringsmiddel må slambehandlingen revurderes. Prosjekt Avfall og Gjenvinning (PAG) er kommet godt i gang, og styrker vesentlig grunnlaget for å utvikle gode gjenbruks-/gjenvinningsløsninger for avfall og slam. Utredning om avfall i landbruket foreligger.*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *I løpet av de neste 3-4 år skal all deponering av avfall på fyllinger som ikke oppfyller nasjonale minstestandarder opphøre. Det skal gjennomføres kildesortering i kommunene på grunnlag av kildesorteringsplanene som er utarbeidet.*

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> • Utarbeide handlingsplan for oppgradering av kommunale fyllinger i Hedmark innen 1.4.1993 ¹⁾ • Gjennomføring og kontroll av handlingsplan for oppgradering av kommunale fyllinger • Statusrapport for de kommunale kildesorteringsplaner i løpet av 1993 • Oppfølging og justering av kildesorteringsplanene • Innhenting av avfallsstatistikk til SSB med koordinering til rapporteringssystem for konsesjonsbehandlede anlegg • Informasjonsmøter med kommunene: Krav til fyllplasser, kildesortering, rollefordeling og ansvar 	<ul style="list-style-type: none"> - Søkt SFT om tilskudd. Muntlig avtale med konsulentfirma om utførelse - Ikke igangsatt. Andre oppgaver er prioritert - Avventer endelige samarbeidsmodeller for kommunene. Avklaring forventes å skje i sommer. - Utført. - Holdt informasjonsmøte om fylkesplan for avfall med samtlige kommuner. 	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT 1993: Behov: 25. Prioritert: 14. 1994: Foreløpig behov: 33 Kostnader/finansiering: 1993: 1) 50.000 (1441.) til oppgradering av fyllinger. I tillegg kommer PAGs virksomhet, totalt for avfall 400.000.	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 2 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER Vi antar at først ved lovendring og fastsettelse av forskrifter for gjennomføring vil kildesortering i kommunene komme i gang for fullt.		

18. Avfall og gjenvinning

18.2 Kloakkslam

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *Slam fra kommunale renseanlegg skal i størst mulig grad utnyttes som gjødsel og jordforbedringsmiddel (SFT).*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Utvikle disponeringsmåter for slam, unngå deponering.*
- **STATUS:** *Det er utbygd renseanlegg for nesten alle byer og tettsteder i Hedmark, og tvungen tømning av septikslam er gjennomført, eller vil bli gjennomført for alle kommuner i løpet av 1993. Omtrent halvparten av slammet (tonn, våt tilstand) disponeres i jordbruket, noe benyttes på grøntarealer og toppdekke, og resten (nesten 1/3) deponeres.*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *Være pådriver i samarbeid med helse- og landbruksmyndighetene i arbeidet med å nå målsettinger om utstrakt bruk av kloakkslam, både som myndighetsutøver og som kontrollør/informatør overfor kommunene. Arbeide for reduksjon av innholdet av miljøgifter i slam, bl.a. gjennom å være pådriver overfor kommunenes arbeid med industri tilknyttet kommunalt nett og som konsesjonsmyndighet ved framtidig delegering av industrisaker til FMVA.*

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> • Ajourføre slamplan for Hedmark ¹⁾ • Følge opp slamplanen • Utarbeide mønsterplan for slamdisponering ²⁾ • Følge opp slamprosjekt ved HIAS (KAMBI-prosessen) • Følge opp innføring av tvungen slamtømming • Gjennomføring av de nye retningslinjene • Kloakkslam til jordbruket - Bedret disponering • Utarbeide plan for mottak av toalettavfall fra busser, campingvogner og småbåter ³⁾ 	<ul style="list-style-type: none"> - Konsulent engasjeres - - Konsulent engasjeres - Nærmer seg foreløpig konklusjon - De to siste kommuner kommer i gang i år - Avventer disse 	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 1993: Behov: 12. Prioritert: 9. 1994: Foreløpig behov: 13 Kostnader/finansiering: 1993 1) Kr. 50.000 (1442,63, evt. 1441), 2) kr. 50.000 (1441.). 3) kr. 60.000. 1994: 2) kr. 50.000 (1441.)	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 3 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		

18. Avfall og gjenvinning

18.3 Landbruk

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *Avfallsproblemene skal løses slik at avfallet blir til minst mulig skade og ulempe for mennesker og naturmiljø, samtidig som avfallet og håndteringen av dette legger minst mulig beslag på samfunnets ressurser (St.meld. 44 (1991-92)).*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Redusere mengden avfall og øke gjenvinningsgraden av dette. Rydde opp i uheldig avfallsdisponering, Bygge ut systemet for spesialavfall.*
- **STATUS:** *Store mengder avfall som kan resirkuleres eller utnyttes på annen måte hopper seg opp på gardsbrukene, havner på private fyllinger eller kjøres til offentlige avfallsplasser. Uheldig disponering av slikt avfall kan medføre ulemper for nærmiljøet og gi forurensning. Landbruket er i dag en viktig mottaker av kloakkslam. Det blir viktig framover å utvide denne funksjonen og sikre en tilfredsstillende kvalitet og konsistens på det slammet som skal anvendes i landbruket. Prosjekt Avfall og Gjenvinning (PAG) er kommet godt i gang, og styrker vesentlig grunnlaget for å utvikle gode gjenbruks-/gjenvinningsløsninger for avfall og slam.
Utredning om avfall i landbruket foreligger og det er aktivitet i gang for å finne alternativ utnyttelse av halmen slik at brenning unngås.*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *I løpet av de neste 3-4 år skal all deponering av avfall på fyllinger som ikke oppfyller nasjonale minstestandarder opphøre. Informasjon blir et viktig virkemiddel i dette arbeidet. Det skal gjennomføres kildesortering i kommunene på grunnlag av kildesorteringsplanene som er utarbeidet og landbruket blir viktig både som mottaker av avfallsstoffer fra storsamfunnet og i arbeidet med å rydde opp i egen avfallshandtering.*

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> • Informasjon til landbruket om avfallsdisponering, kildesortering og ansvar 1) • Oppfølging av utredning om avfall fra jordbruket i Hedmark • Tilsyn med avfallsdisponeringen i landbruket 	Ikke igangsatt ennå. Arbeid med dette innsatsområdet planlegges igangsatt 3. kvartal 1993.	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT 1993: Behov: 10. Prioritet: 9. 1994: Foreløpig behov: 13 Kostnader/finansiering: 1993: 1) Utarbeidelse av informasjonsmaterieil 50.000 (1406.11)	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 1 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		

19. Spesialavfall/bilvrak

19.1 Spesialavfallssystemet

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *Stortingsmelding 46 (1988-89):*
 - *Innen 1995 skal det bygges opp disponeringsordninger med tilstrekkelig kapasitet for alle typer spesialavfall i Norge.*
 - *Innen år 2000 skal praktisk talt alt miljøfarlig avfall som genereres i Norge bli behandlet i godkjente norske behandlings- og deponeringsanlegg.*
 - *Spesialavfallsmengden skal også reduseres ved at det finner sted en overgang til produksjonsmetoder og produkter som gir mindre spesialavfall. Gjenvinning av materialer og utnytting av energi fra spesialavfall skal stimuleres.*
 - *Målet for bilvrakssystemet er at 90 % av samtlige utrangerte kjøretøy under 3,5 tonn og beltemotorsykler skal leveres inn som pantevrak.*

- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Innsamlingsystem og mottaksordninger skal etableres i samtlige kommuner. Spesialavfall som genereres i bedrifter må i større grad innleveres til spesialavfallssystemet dersom ikke tilfredsstillende intern behandling eller regenerering er mulig.*

- **STATUS:** *Kommunale innsamlingsordninger og mottaksanlegg er i liten grad utbygd. Etablerte lokale mottak mottar svært lite spesialavfall fra mindre virksomheter og småindustri. Registrering av industribedrifter på fylkesnivå er i ferd med å bli gjennomført. Faste tømmerutiner for bensin- og oljeutskillere er innført i flere kommuner. Oppsamlingssystemet for bilvrak fungerer i hovedsak tilfredsstillende.*

- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *Saksbehandling/godkjenning av kommuneale innsamlingsordninger. Kontroll av innleveringsplikten i prioriterte bedrifter. Kontroll av oppsamlingsplasser for bilvrak.*

MVA'S RESULTATMAL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> • Kommunale planer for mottak og innsamlingsordninger, godkjenning - kontroll • Kartlegging av industribedrifter 1) • Kontroll av leveringsplikt og behandling i industribedrifter • Oppsamlingsplasser for bilvrak, kontroller og saksbehandling 	<ul style="list-style-type: none"> - Søkes innarbeidet i forbindelse med opplegg for kildesortering - Gjennomført. Rapport utarbeides. - Inspeksjoner i kvartal 3 og 4. - Kontroll og oppfølging ved enkelte oppsamlingsplasser i kv. 2 og 3. 	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 1993: Behov: 22 Prioritert: 7. 1994: Foreløpig behov: 18 Kostnader/finansiering: 1): Kr 30.000 (1406.11) 2): Inspeksjon i bedrifter Kr. 5.000 (1406.11)	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 3 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		

19. Spesialavfall/bilvrak

19.2 Etterlatt spesialavfall/opprydding i deponier og forurenset grunn

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *Faren for alvorlige forurensningsproblemer som følge av tidligere feildisponert avfall skal reduseres til et minimum før år 2000.*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Gjennomføre nødvendige tiltak ved prioriterte lokaliteter. Overvåke miljøpåvirkning fra fyllinger og deponier.*
- **STATUS:** *Hedmark har relativt lite industri og antall saker står noe i forhold til dette. Ved SFT's kartlegging av nedgravd spesialavfall ble 2 fyllinger plassert prioritetssklasse 1. Gamle kommunale fyllinger utgjør trolig de alvorligste deponiene i Hedmark.*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *Utarbeide strategi for oppfølging av registrerte deponier. Iverksette program for overvåking og kontroll av sigevann fra fyllinger.*

Sikring av etterlatt avfall: Finne tilfredsstillende løsninger i samarbeid med kommunene etter hvert som saker oppstår.

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> • Nedgravd spesialavfall - deponier, oppfølging av registreringer ¹⁾ • Etterlatt spesialavfall, fysisk sikring - saksbehandling 		
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT: SFT ber FMVA sette av tid til å gi innspill til prioriteringsliste for oppfølging av deponier og forurenset grunn, samt gi innspill til prosjekt vedrørende spesialavfall i kommunale fyllinger.	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 1993: Behov: 10. Prioritert: 2. 1994: Foreløpig behov: 8 Kostnader/finansiering: 1994: 1) Kr. 10.000 (1406.11)	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 0 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		

20. Tverrgående oppgaver

20.1 Konesjonsbehandling og kontroll

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *Ikke definert*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Myndighetsutøvelse overfor delegert industri.*
- **STATUS:** *Status vedrørende næringsmiddelindustri er beskrevet under punkt 14.2.
Det er ikke etablert skikkelige rutiner for årsrapportering av utslippsdata til fylkesmannen.*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *Samarbeid med SFT om tilsyn og oppfølging av kontrollansvar overfor industribedrifter.*

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> • Samarbeid med SFT om revisjon av IK-systemer ved enkelte næringsmiddelindustribedrifter (14.2) • Kartlegging av kilder for miljøgifter i kloakkslam, Moelv rensedistrikt (SFT-prosjekt) (14.1) • Revisjon av IK-system ved Moelv renseanlegg, Ringsaker kommune (14.1) • Kartlegging av industribedrifter (19.1) <p>Aktivitetene ovenfor og ressursforbruk er angitt under hvert enkelt fagområde. Områdets nr. i parentes.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Planlagt i juni - Delvis gjennomført. Videreføring kv. 3 - Grundigkontroll utført med bistand fra SFT - Gjennomført. 	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT: SFT vil ta initiativ til etablering av en arbeidsgruppe med deltagere fra utvalgte MVA for å utarbeide rutiner for samordning og prioritering av kontroller samt øvrig samarbeid innen kontroll. Det vil om kort tid bli rettet en forespørsel til disse.	OPPFØLGING AV REVISJONER Etter ønske fra SFT deltar FMVA Hedmark i arbeidsgruppen.	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: Inkludert under fagområdene. Kostnader/finansiering:	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 1 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		

20. Tverrgående oppgaver

20.1 Overvåkning av forurensningstilstanden

- **OVERORDNET MILJØMÅL:**
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Gjennom basisundersøkelser og overvåkning skal en sikre grunnlag for å fastsette utslippsvilkår, forslag til restaureringstiltak og få et klart bilde av trendutvikling i naturmiljøet. Etterhvert som de grunnleggende oppryddingstiltak er gjennomført blir det stadig viktigere å skaffe tilstrekkelig grunnlag for å etterprøve gjennomførte tiltak for å evaluere om disse oppfyller målsettingen, og grunnlag for riktig prioritering av evt. ytterligere tiltak.*
- **STATUS:** *I Hedmark er alle hovedvassdrag basisundersøkt, og det tas sikte på å gjennomføre en regelmessig overvåking av disse. I 1988 ble det gjennomført en større innsjøundersøkelse, som er tenkt som innledningen til en rutinemessig overvåking av utvalgte innsjøer med 5 - 10 års mellomrom.*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *Gjennomføre overvåking av naturlig og forurensningsmessig tilstand av vassdragene i et omfang som er nøkternt, men gir tilstrekkelig innsikt og beslutningsgrunnlag for en god forvaltning av vassdragene. Den videre strategi skal utformes gjennom utarbeidelse av en strategisk plan for vassdragsovervåking i Hedmark. Grunnlaget må sikres gjennom statlig og lokal medvirkning.*

MVA'S RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> ● Utarbeide strategisk plan for vassdragsovervåking innen 1. november 1993 ● Vurdering av Hyttelva/Vurrusjøen i Engerdal. (Påvirkning fra treavfallsdeponi) ● Tunna elv i Tynset. Basisundersøkelse av vassdragsavsnitt - samarbeid med Tynset k. ● Vrangselva i Kongsvinger og Eidskog. Overvåking, trendutvikling ● Finsahlbekken i Hamar. Spesiell landbruksforurensningsovervåking. Kostnader medtatt under 14.3 ● Vassdragspåvirkning fra mindre fiskeoppdrettsanlegg i 3 utvalgte kommuner ● Bistand til NIVA ved oppfølging av "1000-sjøers undersøkelsen" 	<ul style="list-style-type: none"> - Kun delvis påbegynt. A) - Høsten 1993 - Usikker - Utgår p.g.a. manglende kommunal deltakelse i finansieringen - Pågår - Høsten 1993 - Høsten 1993 	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT: Vi regner med at resultatene fra overvåkingen i 1992 vil bli rapportert til SFT som avtalt i.h.t. frister og form. FMVA Hedmark kan ikke påregne tilskudd i samme omfang som omsøkt, og arbeidsinnsatsen bør derfor justeres noe i forhold til hva som er mulig å gjennomføre innenfor de endelige økonomiske rammene.	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 1993: Behov: 9. Prioritert: 6. 1994: Foreløpig behov: 6 Kostnader/finansiering: 1993: 140.000 (1441.), 87.000 (1406.11). 1994: 250.000 (1441.), 50.000 (1406.)	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 1 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER A) Forslag utarbeidet til "Vannbok" for videre utvikling i Tynset og Røndalen. Innsjøundersøkelsen som ble utført i 1988 og rapportert i 1992 (FMVA-miljørapport 4/92) vil bli lagt inn på EDB her, og fulgt opp med næyere undersøkelser i de "fisketomme" lokalitetene for å få disse inn i revidert kalkingsplan.		

Andre faglige oppgaver

- OVERORDNET MILJØMÅL:

- UTFORDRINGER I HEDMARK:

- STATUS:

- MVA'S ROLLE/STRATEGI:

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref
<ul style="list-style-type: none"> • Gi uttalelse til kommunale budsjetter, med særlig vekt på miljøverntiltak • Taubanesaker • Opprusting av EDB-kompetanse • Uforutsette faglige oppgaver + diverse • Etablering av 3 regionale fora for MIK-kommunene • Arrangere 4 MIK-konferanser; miljøvernledere og politikere. Tema: Viltstell, friluftsliv, avfall, forurensning, kulturlandskap. • Følge opp tilbud om hospitering ved miljøvernavdelingen • Etablere opplegg for opplæring, samarbeid og miljøovervåking • Utgi miljørapport for Hedmark 1994 ved årsskiftet • Behandle saker om reklameskilt 	<p>Utført.</p> <p>Innkomne saker er behandlet</p> <p>Gjennomført kurs for avd. i Word 2.0 Økt bruk av EXCEL</p> <p>Alle 3 er etablert</p> <p>Gjennomført viltstell. Vannmiljøkonferanse planlegges senere.</p> <p>I gang og i rute</p> <p>Avventes</p> <p>Ikke påbegynt</p>	
<p>REVISJONER</p> <p>Kommentarer fra DN: NATURBASE forutsettes satt i drift i samtlige fylker i 1993. FMVA må sørge for å innhente og supplere data, og sikre at disse har tilfredsstillende kvalitet.</p> <p>Kommentarer fra SFT:</p>	<p>OPPFØLGING AV REVISJONER</p>	
<p>RESSURSBRUK - PLANLAGT</p> <p>Ukeverk: 1993: Behov: 46. Prioritert: 46. 1994: Foreløpig behov: 41 (kun beregnet for vannm.seksj.)</p> <p>Kostnader/finansiering:</p>	<p>MEDGÅTT:</p> <p>Ressursbruk, ukeverk: 8</p> <p>Kostnader/finansiering:</p>	
<p>KOMMENTARER</p>		

Interne oppgaver

- OVERORDNET MILJØMÅL:

- UTFORDRINGER I HEDMARK:

- STATUS:

- MVA'S ROLLE/STRATEGI:

MVA'S RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> • Administrasjon (inkl. avdelingsleder) • Interne møter, planlegging • Informasjon • EDB, brukerstøtte, vedlikehold og utvikling • Faglig ajourhold, personlig utvikling • Tillitsvalgтарbeid • Stabsoppgaver i forbindelse med drift av avdelingen (Kontorstab) blir utført med 2 1/2 årsverk (110 ukeverk) Denne ressurs finansieres over AADs budsjett, men er inkludert i ressursbruken nedenfor. 		
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 1993: Behov: 238. Prioritert: 238. 1994: Foreløpig behov: Kostnader/finansiering:	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 95 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		